

LETNA NAROČNINA ILUSTR. GLASNIKA KRON 8[—], ZA DIJAKE KRON 6[—]; POSAMEZNE ŠTEVILKE 20 VINARJEV :: LETNA NAROČNINA ZA NEMČIJO KRON 10[—], ZA DRUGE DRŽAVE IN AMERIKO KRON 13[—]

SLIKE IN DOPISI SE POŠILJAJO NA UREDNIŠTVO ILUSTRIRANEGA GLASNIKA, KATOLIŠKA TISKARNA. ::: NAROČNINA, REKLAMACIJE IN INSERATI NA UPRAVNIŠTVO LISTA, KATOLIŠKA TISKARNA V LJUBLJANI

LETNIK 2. * 27. APRILA 1916 - IZHAJA VSAK ČETRTEK * ŠTEV. 35

Velika noč.

Lizmed najlepših praznikov je naša Velika noč!

Ob Veliki noči prihaja pomlad v deželo rahlo in tiho kakor po zametnih tleh.

In kar naenkrat je polno cvetja in zelenja. Kmetič pogleda na svoje njive; ozimina je srečno prestala zimo, lepo zeleni in kmete navdaja z veselim upanjem za dobro letino. In ž njim upajo tudi vsi drugi ljudje, ki uprav v naših dneh prav živo občutijo, kako dragocen je naš vsakdanji kruh.

Velika noč v pomladni lepoti lep praznik veselega upanja!

Velika noč je pa tudi pomenljiv temeljen praznik krščanskega upanja. Že ime: Veliki teden, Velika noč nam kaže, da so se te dni vršili veliki dogodki, največji, najodločilnejši za človeštvo. Po mukotrpni smrti na križu je Kristus, Zveličar sveta, vstal na veliko noč iz groba in s svojim vstajenjem prijateljem in nasprotnikom dokazal, da je gospodar življenja in smrti, da je vsemogočni Bog, ki ima vso oblast v nebesih in na zemlji. Dokazal je s svojim vstajenjem, da je vera, ki jo je oznanjal, božja vera.

Ako bi Kristus ne bil vstal, bi bila naša vera prazna, pravi apostol; ker pa je vstal, vemo, da je njegov nauk resničen, božji, edino pravo vodilo za vsakega človeka. In ta vera nas drži v vseh poizkušnjah, da ne omagamo. — Za velikim petkom velika noč! To je naša tolažba, to je naše upanje, to je naša moč tudi v sedanjih dneh svetovne vojske.

Velika noč, praznik tolažčega krščanskega upanja, pozdravljena!

V luči krščanskega upanja presojamo dogodke, strašni so, usodni, bridki, a mi nismo malosrčni. Krščansko upanje nas navaja, da svojo voljo vklanjamoli božji, da vdani sprejemamo iz očetovske roke božje radost in poizkušnjo, zdravje in bolezen, življenje in smrt.

V krščanskem upanju vernik moli: Oče, ako je mogoče, naj gre ta kelih trpljenja mimo mene, a dostavlja tudi: vendar ne moja, marveč tvoja volja se zgodi!

Tako moli krščanska mati, ki je darovala sina na bojišču za domovino, tako se tolaži žena-vdova, ki je izgubila svojega moža, tako se teši nevesta ob izgubi svojega izvoljenca. Tako molijo ubežniki, ki so morali s svoje domače zemlje, ki jo jim je opustošil sovražnik, vse tolaži in krepil krščansko upanje: za velikim petkom napoči gotovo velika noč. Po bridkih udarcih, po temno-usodnih dneh prisije zopet svetlo solnce lepših, srečnejših dni.

Iz vojske se bodo naši junaški vojniki mnogi vračali brez rok, brez nog, slepi, pohabljeni, a krščanskega upanja polni nosili bodo s seboj krepost potrpežljivosti, tolažili se bodo z Jobom: Bog je dal, Bog

je vzal, kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo, bodi češčno njegovo ime.

Polni krščanskega upanja pa jih bodo z veseljem, odprtih rok sprejemali njih domači, bogati božje ljubezni jim bodo oko in roka in noga in podporna palica. Pomagali jim bodo, skrbeli zanje in tolažili jih bodo v njih bridkosti junake, ki so svoje zdravje darovali na oltar domovine, osnovali se bodo dobrodelni zavodi za take reveže-junake, ki bodo skrbeli zanje v vsakem oziru.

Krščansko upanje ljudem odpira vrata v večnost, pove nam, da nimamo trajnega obstanka na tem svetu, da smo tu na

zemlji le popotniki, da iščemo prihodnjega večnega življenja.

Oče, mož, sin in brat, ki je padel za domovino, on ne oživi več, on se ne vrne, a zapuščene domače tolaži krščansko upanje, da niso ločeni za vedno, da se prej ali slej gotovo zopet snidejo nad zvezdami pri Bogu, kjer ni več nobene ločitve.

Praznujoč Veliko noč, ta god krščanskega upanja, vnenajmo se, da pošteno po volji božji spolnujemo svoje dolžnosti v teh težkih dneh svetovne vojske.

Ne držimo križema rok, kakor nekateri, ki božajoč svojo brezdelnost pravijo: Počakajmo, bomo videli, kaj bo po vojski.

Če je kdaj treba dela in truda, treba ga je v sedanjem času, ko domovina potrebuje vsakega moža, ženo, celo otroka. Kmet nam je v tem pogledu vzor. Od povsod čujemo, kako gladko in pravočasno so se izvršila pomladanska dela na polju. Vse hvale vredno je vojaško poveljstvo, ki je dalo kmetovalcem na razpolago vozove, konje in vojake. Z združenimi močmi se je posrečilo delo, dasi so mnogi opravičeno se bali, kaj bo spomladi, ker delavcev ni doma.

Naj ne bo mesta med nami onim črnogledom, ki vse kar mogoče najslabše in najhuje za nas presojuje, ki veliko govore, pa nič ne delajo. Taki ljudje so rak-rana pri vsakem narodu, ki ovirajo upapolno delo in delajo še druge malosrčne.

Slovenci glejmo pogumno v bodočnost; če bomo vsi storili svojo dolžnost po svoji vesti in v svojem zgodovinskem domoljubju, smemo biti prepričani, da bomo čutili in imeli v sebi ono moč, ki je

potrebna, da ob dani priliki lahko pove-
mo, da smo dali domovini na oltar vse
in da imamo torej tudi pravico od nje
zahtevati, da nam zagotovi naš gmotni in
kulturni razvoj. Le narod, ki sam nad
seboj obupa, je izgubljen. Verem, nraven,
delaven, trezen, pošten narod mora imeti
svojo prihodnost. Mogočna Avstrija in v
njej zadovoljni enakopravni narodi, to je
bilo in ostane predmet vsega našega dela.

Slovenci bodimo složni, vdani Bogu
in vladarju, opustimo vse malenkostne
prepire v tej usodni veliki dobi in živimo
v prepričanju, da pride tudi za nas za
velikim petkom križa in trpljenja zmage
polni dan našega vstajenja.

Vstajenje.

Francoski spisal Pavel Bourget.

I.

Počasi in žalostna je stopala Elizabeta
de Fresne na grič z drevjem porasel in
z zidom obdan. Na vrhu je imela
lep razgled na gore in morske
pokrajine okoli Hyères, ki so
bile tako lepe, da so jih po
pravici imenovali lepo obrežje.

Mladi borovci so se ob njej
v mladem zelenju tresljali v lah-
nem morskem vetriču, ki je pi-
hljal od zaliva sem. Zaliv se je
svetil v sinji daljavi in od da-
leč se je vabljivo glasil zvon
iz stolpa.

Ta glas, ki se je slišal po
celi okolici se je čul od kapele,
ki je nosila lepo ime Naše ljube
Gospa Tolažnice. Oznanjal je
zvon velikonočno jutro; in ta
praznik Vstajenja je bil v le-
pem soglasju z veseljem na-
okoli, da se je zdelo, da tudi
čudadelna narava naznanja
zmago ljubezni v solncu, morju
in cvetlicah — zmago ljubezni,
ki je premagala smrt . . .

Ta praznik življenja v na-
ravi, v cerkvi, v vidnih in ne-
vidnih nebesih je zatopil
mlado gospo na to ve-
likonočno jutro v še glo-
bokejšo otožnost. Črna
obleka je kazala, da ža-
luje. Njene ljubke, modre
oči, vse objokane, so se
zdele, kakor da so oža-
ljene ob tako krasni le-
poti tega lepega dneva.
Ob vsakem novem udar-
cu zvona se ji je zmra-
čilo njeno blede čelo z
bolestnejšimi mislimi.

Pred štirimi meseci
je izgubila sina — svo-
jega edinega sina — in
vnjenem materinem srcu
je krvavela odprta rana
še bolj, ker je videla to
pomladno čarobnost, ka-
tere njen ljubi Andrejko
ni mogel več gledati;
bolelo jo je, ko je slišala
zvon kot poziv Boga k
molitvi ker ona je mi-
slila da ne more več
moliti, odkar ji je vzal
otroka. Na gorki terasi
sedeč je gledala s topim
pogledom obupa tjaven-
dan. Nenadna smrt šest-
letnega dečka, ki je v
malo dneh umrl vsled

možganskega vnetja, je bila zanjo huda
pokušnja . . .

Svetlikajoča se voda zaliva je bilo
ono morje, ono neprehodno morje, na ka-
terem se je pred desetimi meseci vkrcal
njen soprog, Ludovik de Fresne, in se od-
peljal proti daljnemu vzhodu. Skrbeča so-
proga, pa tudi zelo srečna mati ga je,
mornariškega častnika, spremila do Tou-
lona! In sedaj, ko ga je tako zelo potre-
bovala, da bi lažje prenašala to bolelost,
sedaj sta bila oddaljena tisoč in tisoč milj
drug od drugega. Kdaj bo on zopet nazaj
prišel in jo tolažil, da bo dobila moč,
dalje živeti, dalje izvrševati svoje dolž-
nosti? . . . Katero dolžnost? Klic zvona
k veliki daritvi, h kateri ona zaradi svo-
jega notranjega nemira ni šla, jo spomni,
da se sedaj peljeta otroka v žalni obleki,
kakor ona, deček devetih in deklica osmih
let v kapelo k maši. To sta bila otroka
iz prvega zakona njenega soproga, Guy
in Alice. Mislila je na preteklost. Ko je
poročila mornariškega častnika, vzljubila
je tudi obe siroti. Hrepenela je, da bi jim
bila druga mati; sedaj že v osmem in de-
vetem letu nista več vedela, da ona ni
njihova prava mati. In ko je pozneje ona
sama dobila sinka, s kako boječo natanč-
nostjo se je trudila, da ne bi nikoli ž
njim delala izjeme! Sicer pa ni bilo treba
tega truda; vselej, ko so se te tri rdeče
glavice okoli nje igrale, letale, se smeh-
ljale tedaj je vsem trem enako delila srčno
ljubezen . . . Zakaj sedaj ni bilo več tako?

Zakaj? . . . Tam doli onostran zadnjih
poslopij je bila ozka dolina; ondi je bilo
pokopališče. Od dne, ko je videla, kako
je rakev njenega ljubega Andrejka zdrk-
nila v jamo, — prevzel jo je čut zlobe,
kateremu se ni mogla upirati in proti ka-
teremu se je še vedno brez uspeha borila;
in v tem slavnostnem jutru se je v njenem
srcu vzbudil še z hujsjo silo. Nikakor ni
mogla otrokoma njenega soproga odpu-
stiti, da sta mlada in vesela, da sta tekala,
govorila, dihala, sploh živela, dočim je
mali, njen mali ležal mrtev v grobu. Ona
ju ni samo nehala ljubiti; večkrat se ji je
celo zdelo, da ju sovraži, kakor da bi ti

Velikonočni blagoslov.

Mrak je po cerkvi legel skrivnostni
in odzvenela pesem vstajenja.
O cerkev hitijo trume dekliške,
srca so gorka od hrepenenja.

Lica so vzele rožam rudečim,
ali korake srnam poskočnim;
vsaka prihaja s sladkim bremenom,
z jagnjetom čistim, velikonočnim. —

Stoj z blagoslovom! Sna še pride. —
Ali te ene, ene ni bilo. —
Dajte, dekleta, tiho povejte,
kaj se je oni zlega zgodilo? —

Pravijo, da je cvet izgubila.
Ali brez cveta, belega cveta,
z velikonočnim jagnjetom čistim
v cerkev stopiti — ni za dekleta.

Silvin Sardenko.

Zgodovinsko-spominski vhod »Ecce homo«, kjer so bičanega Jezusa kazali judovskemu ljudstvu.

otroci mrtvemu jemali njegov delež veselja, zdravja in svetlobe. Ker je slišala, da jo kličejo »mama« se ji je vzbujala v srcu grda želja, da bi jima zaklicala:

vedno glasnejši glasovi bolesti, obupa, upora in sovraštva! Vsled zavistne jeze je na dnu njenega srca valovilo in njeno je bilo sram, a ni mogla obvladati teh ob-

srečo, ki je sanjala o njej njuna mladost. — Čudila se je sama sebi, da je sploh mogla občutiti tako nevoljo, [ne da bi mogla navesti še kak drug vzrok, kakor da se ji ti občutki vzbujajo vedno, kadar misli na ta dva otroka. In občutila je v sebi nek naravni gnus proti polbratu in polsestri svojega otroka... Gotovo je bilo to zelo krivično, toda ali je kaj pravice na tem svetu? Ne, otroka nista zaslužila, da ju mačeha, kateri ju je oče pri odhodu zaupal, sovraži. Toda, ali je morebiti ona zaslužila, da so ji tako naglo in neusmiljeno iztrgali njenega angela? ... Ta prej tako nežna, tako mila in pobožna, previdna gospa se je popolnoma spre-

Prva: Na cesti iz Jeruzalema v Jeriho v Judovski puščavi. — Druga: Mesto Nazaret.

»Molčita, jaz nisem vajina mati!...« Danes zjutraj jo je jeza do njenih pastorkov še močnejše prijela. Hotela jima je sama kakor druga leta, razdeliti velikonočne pirhe. Čim večje je bilo sovraštvo v njenem srcu, tem močnejša je bila želja, tega ne pokazati v dejanju. Otroka sta prišla v njeno sobo; v mrzlični nestrpnosti so se jima blestele oči, tresoč sta odprla velika, pisana lesena pirha in obrazka sta se jima razjasnila, ko sta zagledala darila, ki jima jih je ona izvolila: lepo iglo za malega dečka, verižico s križcem za deklico... Bog! Kako sta bila vesela, a ta radost je bila za mačeho kakor nož v srce. Imela je še toliko moči, da je zadržala svoj srd, in da bi se po tej bolesti prevedrila, je odšla, da bi bila sama; Guy in Alice pa sta se odpravila k maši. In vendar bi ona morala vedeti, da se bo duševna bol ob veseli srečni naravi v njej le povečala, mesto zacelila!

II.

V skrivnosti te prelestne narave so besneli v globočini tega materne srca

Gora Morija, kjer je nekdanj stal Salomonov tempelj.

čutkov. Ona je zavidala polbratu in polsestri njenega Andrejka to pomlad, katere njen ljubi, mali umrli ni mogel več vdihovati, zavidala jima je vso brezmejno

nila vsled neprestanih hudih in globokih srčnih bolesti. Čutila je, da je v njej nek hud duh in da ji ta sili na usta divje besede, ki jih ona izgovarja vpricho te po-

Kresalo duhov.

Roman iz irskega življenja. Angleški napisal P. A. Sheehan. — Prevel Davorin Ciuha.

(Dalje.)

Ko je prispela vest v vas, so vse roke popustile delo in hitele, da bi pomagale vrlemu možu, ki so ga tako za večno vzljubila srca. Dogodek je bil predmet pogovorov mnogih večerov pri ognjišču. Vsaka posameznost se je vedno iznova razmotrivala, kakor je to v navadi ljudstva, ki rado pripoveduje. Otrokov klic, naj se pride z njimi igrati, veseli odgovor resnega Angleža, h kateremu so si odrasli upali samo z velikim spoštovanjem, klic ribičev, krik deklic, pogum, s katerim je hotel rešiti, njegov padec: vse so opisovali z nekim

pesniškim pretiravanjem, ki je povečalo slavo gospoda Hambertona in jo razneslo daleč na okoli.

Claire Maxwell je zelo pretreslo. Toda svoje občutke je skrivala pod mirnim zadržanjem. Svojemu možu bi bila takoj pisala ali brzojavila; a hotela je počakati razsodbo zdravnikovo. In ta se je glasila: Nobene smrtne nevarnosti, toda najbrž neozdravljiv mrtvoud radi poškodovane hrbtenice. To je bilo strašno. Toda lahko bi bilo še hujše. In ali niso bile njegove poškodbe kakor rane, ki se dobe v slavni, četudi izgubljeni bitki?

Ko se je čez nekaj dni vrnil gospod Maxwell, se je gospod Hamberton zavedel. Izpočetka se je nejasno spominjal dogodka. Potem pa so šli dogodki in misli takorekoč v slavnostnem izprevedu mimo in mu nudili v počasi se vrstečih urah, ki jih je moral preživeti v samotni bolniške sobe, mnogo snovi za razmišljanje.

Oče Cosgrove je bil prvi, ki ga je obiskal in mu izrazil svoje sočutje. Ves je bil navdušen ob misli, da je njegov prijatelj, ki je vedno ugovarjal njegovi sodbi o samem

sebi, najboljšo stran pokazal na tako vzvišen način. In v očigled tega dogodka je oče Cosgrove imel pridigo z naslovom: »Nihče nima večje ljubezni kakor tisti, ki daruje svoje življenje za svoje prijatelje«.

In pri razglabljanju in opisovanju moža, ki je — dasi bogat in mogočen in v stanu privoščiti si vsako pozemeljsko srečo — vse žrtvoval, da bi rešil malima otrokoma življenje, je izvabil svojim poslušalcem solze. In morje ljubezni in občudovanja je obdajalo samotno bolniško posteljo v Brandon-Hallu.

Ginljivo je bilo svidenje očeta Cosgroveja in gospoda Hambertona. Molče sta si stisnila roke in malo govorila. Kar je dejal gospod Hamberton, je bila ostra nezadovoljnost nad načinom, kako se je stvar obravnavala v javnosti.

»Glejte,« je dejal s slabotnim glasom, držeč v zraku celo kopo opisov v časopisih. »Tu lahko vidite, kakšnega osla ustvarijo lahko ljudje iz samega sebe. Tako se napravi velik mož. Tu spet vidimo neozdravljivo prismojenost ljudi — neumnost sveta.

Oče Cosgrove je samo zmajal z glavo.

krajine, kjer je vse sam mir in lepota, da jih ona glasno kriči, pa komu? Naravi? — Bogu? — Pomladi?

»Oh! da bi vsaj eden izmed teh obeh umrl!...« Prestrašila se je skoraj, ko je slišala sama sebe govoriti te besede, v katerih se je njena uničujoča bolest odahnila; vzdignila se je s kamenite klopi in si je potegnila z rokami preko oči. kakor da bi hotela pregnati izkušnjava te grde želje. Hitrih korakov je šlo med drevjem, kakor da bi bežala pred cvetočo pokrajino, pred stezo, koder je vedela, da prideta njena pastorka; bežala je pred svojimi mislimi, sama pred seboj. Bežala je po gostem gozdu kar poprek med grmovjem in sveže listje se je oprijemalo njene obleke, pod nogo so se drobile drobne smrečne vejice, s svojimi rokami si je morala delati pot in odstranjevati bodeče grmičje in visoko vresje. In ko je tako prodirala med grmovjem in si pra-

je pleglo, ostala pa je v njenem srcu še mržnja, nek nepremagljiv upor, ki ga je sedaj sama priznala, o katerem je celo rekla, da ji je ta prava obramba v njeni nesreči. Dozoreval je v njej sklep, o katerem je že večkrat preudarjala, ki ga pa še nikoli ni videla tako jasnega pred seboj. Zakaj bi se delala otrokoma, ki sta njej le v muko, za mater, ko jima ni? Zakaj se ne bi odkrižala enega ali drugega in bi ž njima tako ravnala, kakor ravnajo mnogi dobri starši s svojimi pravimi sinovi in hčerami? Zakaj naj ju ima doma? Ali se ne more iznebiti dečka, da ga da v zavod, in deklice, da jo izroči v samostan, da bo mogla ona ostati s svojim mrtvim angelom sama in ji ne bo treba poslušati naprej in naprej onih nežnih glasov, smehljanja, igranja, kar vzbuja v njej samo nemir in muko. Ona je vedela, da se nežnočuteči Guy in mila Alice ne bosta čutila srečna v zavodih na tujem.

vsaj nekoliko poizkusita, kaj je žalost. — Elizabeta je tudi vedela, da je mati otrok na svoji smrtni postelji soproga lepo prosila, naj se nikoli ne loči od otrok, da naj ljubezen podvoji, ko ne bosta imela več matere. S koliko ljubeznijo do obeh je sprejela kot mlada mačeha to naročilo in kako sočutno si je naslikala svojo dolžnost: »Ker mora on iti po svojem poklicu, zato ju jaz nikoli ne zapustim, vedno ostanim med njima, da jima bom namesto matere.«

Ali pa izpolni zadnjo sveto željo umrle, kateri je prisegla, da jo bo ona nadomestovala, če odpošlje otroka iz domače hiše? Seveda je vest Elizabeti govorila, da ne. Vendar se pa čut mačeha ni dal kar meni nič tebi nič zatreti. Ona, ki je še živela in katere otrok je bil mrtev, je čutila proti umrli, katere otroka, sta še živela, neko ljubosumnost, ki je s svojim strupom razdrila že toliko v drugo sklenjenih zakonov in že večkrat napravila iz najboljših ljudi najbolj brezvestne mučitelje. Ravno zato, ker bi bil zavod ali samostan, kjer bi bila otroka, za umrlo mater nekaj strašnega, uživala je mačeha temno sladkost maščevanja... Žena pa je čutila, da bi bil to šele prvi korak na potu brezvestnosti in da ona ne bi ostala samo pri tem koraku... Če bi se vrnil oče, kaj bi mu odgovorila? Ob tej misli je postala skušnjava še hujša. Mačeha je bila edina priča, kako sta se vedla otroka po odhodu očetovem. Tako lahko je bilo, pisati mu, da ju vsled tega ali onega ozira ni mogla obdržati doma. Še lagati ji ni bilo treba. Mali deček je bil zelo živahen, deklica pa je rada ugovarjala. Vedno je poprej Elizabeta med napakami sirot in strogostjo očetovo posredovala, kakor bi to storila prava mati. Ali ni imela pravice, sedaj drugače ravnati? In to je bilo tako navadno, pa tudi koristno in tako neobhodno potrebno za otroka, da se navadita reda pri tujih ljudeh. S tem pa bi seveda žalila ljubezen očetovo do sirot! Kako malo se je to ujemalo z njenimi prejšnjimi sklepi!... Pa zakaj ne bi tega storila, če bi pa potem ona manj trpela?

Vojaški poveljnik Steiner-Steger na goriškem bojišču. — Zadaž župnik in kaplan iz Podmelca.

skala prste na ostrem trnju, so brodile njene misli daleč, daleč.

Sovraštvo, ki je preje tako zelo vzplamtelo proti obema pastorkoma, se

Toda, koliko drugih dečkov in deklic je moralo prejkati trenotek, ki so bili odtrgani od družine in so vendar živeli! In razentega bi bilo le pravično, ako tudi

III.

Mlada gospa je končno sklenila, da tekem osmih dni spravijo otroka od hiše. Nič več ni mislila niti na otroka, ki jima

»Zdaj prav nič ne dvomim,« je nadaljeval gospod Hamerton, »da bi se odkrila velika imena in velika dela sveta, če bi jih natančneje preiskali, ravnotako kot veliki penasti balončki, kakor je moje dejanje. Nikogar drugega človek ne pozna kakor samega sebe. In če ni sam tepec, se smatra za najneznatnejšega.«

»Prav res!« je dejal oče Cosgrove. »To ravno je tista resnica, ki jo neumorno razglašajo naši svetniki.«

»Bah!« je storil gospod Hamerton. »O Vaših svetnikih z njihovim postom, raskavih haljah in o vseh neumnostih ne maram ničesar slišati. Tudi zdravi človeški razum mora do veljave. Izpovednica vsakega poštenjaka je njegova spalnica in njegovo zrcalo. Tu si vse prizna, in sodba, ki jo izreče o svoji vzvišeni osebi, je včasih prav klaverna.«

»Vi ste nepopoljšljivi,« je odvrnil oče Cosgrove, »toda junak. Na tej resnici se ne da ničesar odkriti.«

»Niti Vi me ne poznate,« je dejal gospod Hamerton skoraj obupan. »Enkrat Vam bom ukazal, da poveste svetu resni-

co. Strašne hinavščine jaz ne morem prenašati.«

In ko je spet nekoč zabavljaj nad vsem in oče Cosgrove ravno hotel oditi iz sobe, ga je poklical nazaj in dejal:

»Nikar ne bodite preponosni, če Vam zdaj nekaj razodenem.«

In čez nekaj hipov je dejal:

»In vendar je Bog!«

Ko se je pleglo prvo razburjenje in so vse storili, kar premore zdravniška veda, se je gospod Maxwell domislil, da je čas enkrat obiskati znanca v Lisheenu. Zdaj je lahko stopil k njim brez skrbi. Vest o njegovem velikodušnem daru je bila že povsod znana. Polagoma se je začelo javno mnenje obračati, dokler ni bil končno vsakdo prepričan, da je v resnici in brezdvomno in prav res delal visokorodni veleposestnik gospod Robert Maxwell kot hlapec samo zato in prav samo s tem plemenitim namenom, da bi proučil položaj ljudstva in spoznal sredstva, ki bi ga izboljšala. Bila je jutranja zarja v noči polni ob-

upa, v katerem je živel cel narod. Takrat še ni bilo pisanih tistih brezštevilnih postav, ki so izpremenile pravno stališče najemnikov.

Če bi bil gospod Maxwell spadal k onim majhnim duhovom, ki se pehajo za javno odobravanje in priznanje, bi si bil lahko pripravil javen triumf, radi katerega bi bil marsikateri politik postal zelen zavisti. Toda ob takih, po njegovem mnenju smešnih in neokusnih stvareh ga je obšel zoprni občutek; celo čudno se je bal, pokazati se v Lisheenu in poslušati zahvalo dobrih ljudi.

Lep jesenski dan je bil, ko sta se peljala gospod Maxwell in njegova gospa v Lisheen. Izbrala sta si cesto, po kateri je korakal gospod Maxwell, z bridkostjo v srcu ono noč, ko je osramočen zapustil hišo, ki mu je bila ponudila gostoljubno streho. Tu je videl kraj, kjer je hotel ves obupan vse zapustiti, se zavleči v grmovje in umreti. Videl je jezero, ki se je svetlikalo v jasni noči, reko, ki je šumela na njegovi desni strani, kočjo, kjer je dobil mali prigrizek. Človeku je prijetno, hoditi spet

je postala tako trda, niti na sramotno vlogo, ki jo je hotela igrati z možem. Izbila si je vse pomisleke, ki so se ji oglašali v vesti, in zatopila se je v spomine na svojega otroka. V svojem bolestem hrepenenju ga je videla z dušo in s te-

Že skozi štiri mesece je Elizabeta vsako jutro in vsak večer zahajala v malo sobico, kjer je njen ljubček izdihnil. Odpirala je sama okna, brisala prah s pohištva, razvijala malo oblekco, ki jo je on nosil in v kateri si ga je predstavljala.

videti mlado, v črno zavito gospo, kako je stopala proti svetli hiši z duhtečim šopkomebelega vresja, skozi zeleneč gozd, pod modrim nebom — kakor gremo navadno na grob, da bi ga okrasili in na njem pojokali!

Jožef Perko

iz Brega pri Križih, je padel na Doberdobo 26. januarja 1916. Ženavdova in petero otročičev prosí pokojniku večnega miru.

A. Jeklin

s Primorskega, je bil ranjen na laškem bojišču. Bog s teboj!

Jožef Bizjak

iz Čez Sočo pri Tolminu, zvest naš naročnik, je padel dne 13. junija 1915 v Bukovini.

Večna luč ti sveti!

Karol Trepel

iz Gornjega Grada na Štajerskem, je padel na laškem bojišču 26. oktobra 1915. Počivaj v miru!

Jakob Pavlovčič

iz Palčja pri St. Petru, član Marijine družbe, vzor krščansk. moža, padel 28. nov. 1915 na laškem bojišču. Bog tolaži ženo, otročiče, njemu blag spomin!

Janez Hauptman

iz Št. Ilja ob Dravi na Kor., član izobraževalnega društva v Bilčevsi, padel novembra 1915 na laškem bojišču. Pevaj Božu slavo!

lesom pred seboj in zdelo se ji je, kakor da ga nikoli ne bi bila gledala mrtvega v postelji, z malimi, odprtimi ustmi, brez diha, z bledimi rokami in v ročicah križ; kakor da nikoli ne bi videla, kako so črni možje pribili krstni pokrov na rakev, kjer je ležal on, ki je pred nekaj dnevi bil še vesel, brezskrben otrok... Še je bil tu, čisto blizu nje z zlatimi kodri v odsevu solnca...

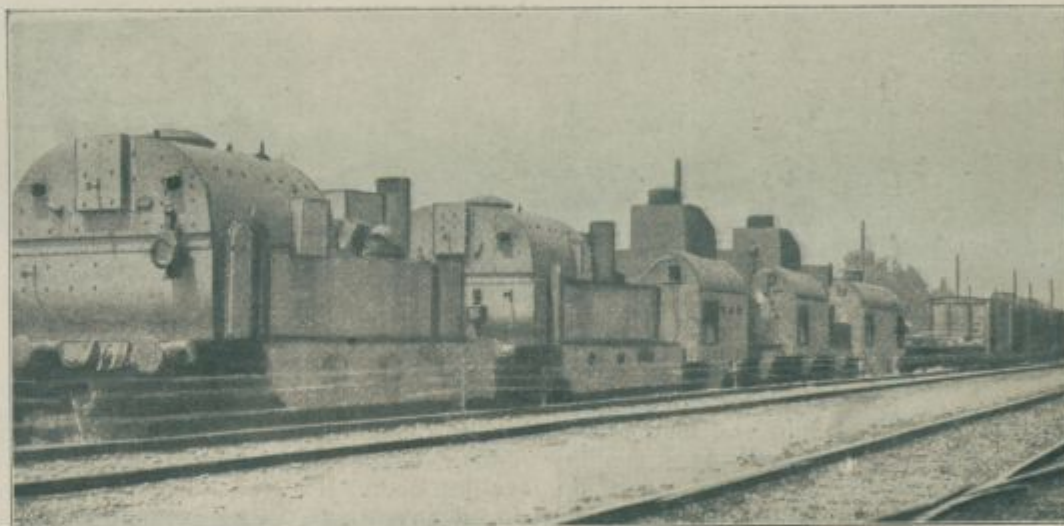
Podoba ji postaja tako jasna, živa, da je mati v sebi začutila željo, da bi ga pobožala, začutila je potrebo, da bi mu kaj dala, in začutila veselje, da bi ga osrečila. Začela je po grmovju nabirati belo cvetje vresja, da bi ga njemu prinesla in njegovo sobo z njim okrasila. Od onega dne, ko so prinesli dečka na pokopališče in mu premenjali toplo in lično stanovanje v hladni grob, od onega dne mati ni pustila, da bi pohištvo, ali sploh kaj v sinovi sobici premestili. Obljubil ji je soprog tudi že, da bo po povratku to hišo kupil; kajti takrat so jo imeli še v najemu. Kdo bi ljubečemu srcu štel v zlo, če nekaj časa hrani vse one male in vendar dragocene stvarce, ki so kakor žive, in se celo zdi, da umrli še živi med njimi?

To je hotela storiti tudi danes. Šopek vresja je vedno rasel, da ga že skoraj ni mogla več držati z roko. Držala ga je z obema rokama in šla proti domu.

In bil je tragičen in bolesten pogled

IV.

Zatopljena v svoje misli je mlada mati vstopila skozi zadnja hišna vrata. Niti opazila ni, da je kočijaž pred hlevom snažil kolesa kočije, kar bi ji kazalo, da

Avstrijski oklopni vlak.

po poti stiske in žalosti, ter si v zabavo, ki jo povzroča nasprotje, klicali v spomin bolestone misli, ki so, kakor se zdi, zaznavovale poti s srčno krvjo.

Bilo je ob petih popoldne, ko sta krenila z glavne ceste na stransko pot proti Lisheenu. Gospod Maxwell je pokazal svoji ženi vsak kraj, na katerega so ga vezali spomini.

»Jaz ti ne morem povedati, kako sem bil lačen in truden oni večer, ko sem prišel sem,« je dejal. Tolikokrat so me odvrnili ljudje izpred prağa, da se ne bi bil čudil, če bi bili tu nadražili psa name. Tu sem legel, da sem prišel k sapi in da sem nabral novega poguma.«

Prišla sta na dvorišče. Velik, rjav pes jima je planil nasproti in jima lajaje zastavil pot. Gospod Maxwell je zažvižgal, in pes je cvileč in razposajeno vesel stekel k vozu.

»Počakaj tu, Claire,« je dejal in izstopil, »jaz bi najprej rad stopil v hišo sam.«

Gospa Maxwell je ostala na vozu in ohlapno držala vajeti v rokah; gospod Max-

well je vstopil s starim pozdravom: »Bog Vas čuvaj vse skupaj!«

Kakor pred enim letom ni bilo v hiši nikogar drugega kakor sama stara gospodinja. V polspanju je kimala nad tlečimi poleni in šoto, ki je razpadala v bel pepel; oster vonj žerjavice je polnil vso kuhinjo.

»Bog Vas čuvaj!« je odvrnila stara Mc Auliffe in spoštljivo vstala, kakor je to v navadi v irskih hišah.

»Kje je pa Vaš mož in Pierry in Debbie?« je vprašal gospod Maxwell pristopivši bliže.

»Krompir kopljejo. Dnevi se vedno krajšajo, in moramo pohiteti.«

»Ali me ne poznate?« je dejal gospod Maxwell, ki je težko čakal, da bi ga zapoznala.

»Ne, gospod!« je odvrnila in ga natančneje opazovala v mračni kuhinji. »Ni mi čast, Vas poznati. Toda dobrodošli, bодite kdorkoli.«

»Ravno iste besede ste rekla pred enim letom rokodelskemu pomočniku, ki se je oglašil pri Vas.«

»Da, in jaz ne dvomim, da ga je poslal Bog. On nam je res vse bogato poplačal.«

»To je vendar čudno,« je dejal gospod Maxwell in začel v deželnem narečju, — »da je lahko kdo pod Vašo streho kar pol leta in Vi ga ne spoznate več.«

»Sveta Mati božja! Vi ste, gospod, ki govori z menoj?! O, glej, tisočkrat dobrodošli! Vi ste pozdrava vredni; kajti kar imamo, smo dolžni Vam.«

In obrisala si je roko ob pisanem predpasniku in mu jo boječe ponudila. On jo ji je toplo stisnil in glas se mu je tresel, ko je dejal:

»Vi ste mi bila mnogo več kakor mati. Kako naj pozabim! Pojdite in pokličite očeta, Pierryja in Debbie. Tudi moja žena je zunaj.«

Šla je in velela psu lajati, dočim je sama klicala s šibkim glasom. Kmalu so prišli drug za drugim, prva Debbie.

V istem hipu, ko je zagledala Claire, se je zdrznila in hotela ubežati, toda bilo je že prepozno. Vstopivši v kuhinjo je zardela kot rak, ko ji je gospod Maxwell ponudil roko, je bila bleda kakor stena. To-

je njen žalostni sprehod trajal celo delj časa kakor maša. Guy in Alice sta se že davno vrnila. Elizabeta je šla po hodniku, kjer so bila tudi vrata v sobo umrlega, in kakor iz sanj se je zbudila, ko je zagledala na pol odprta vrata in zaslišala glasove obeh otrok, na katera je celo jutro mislila s sovraštvom in krivičnostjo v srcu. Kaj delata v sobi, kamor vstopiti je vsakemu prepovedala? Držala je vresje še vedno z obema rokama, ga pritiskala na prsa, čutila, kako ji srce močno bije, obstala je in poslušala, kaj skrivna obiskovalca govorita. Zganila se je, ni vedela prav, ali vsled bolesti ali ginjenosti, ko je opazila, da sta tudi polbrat in polsestra mislila na njenega ljubelega Andrejka in njo prehitela z lepim dejanjem ljubezni.

Tega tako blestečega pomladnega jutra sta se nežna otroka spomnila svojega brata, s katerim sta se tolikokrat igrala

»Ti moraš šopek sem položiti,« je rekla Alice. »Ali se še spominjaš lepih, zlatih hroščev, ki sva jih za njega vzela iz rožnega cveta?»

»In tam pirhe,« je rekel Guy, »kakor sva to storila lani. On se je tako veselil! Kako rad bi ga danes zopet videl in ga poljubil!«

»To je nemogoče, ker je mrtev. Toda v nebesih ga bova zopet našla,« je rekla deklica.

»Če pa vstane?« je odgovoril mladi deček. »Lazar je vendar tudi vstal, in naš Gospod tudi... Jaz vsak večer ljubelega Boga prosim in vsako jutro... Seveda bi bil to čudež. Zakaj nam pa ljubi Bog ne bi uslišal te želje?... Kajti, končno se pa le tudi godé čudeži...«

Devetletni deček, ki je kar naivno te besede govoril, ni slutil, da se je med tem, ko je on to govoril, prav blizu njega

bratu in bila je popolnoma spremenjena. Guy in Alice sta videla, kako so se vrata odprla in v sobo je vstopila mati — njuna mati. — Prestrašila sta se sprva otroka, da bosta grajana, spremenil se je pa njun strah takoj v veselje, ko jima je mati ponudila cvetlice in rekla: »Dajta mu še te obenem s svojimi...« in enega za drugim pritisnila na svoje srce, ju objela, kakor bi objemala svojega. Saj je otroka zopet našla, ki ju je prej izgubila. In jokala je, jokala solze bolesti, toda vendar vesele, kakor da bi ji duh njenega malega, ubeglega angelčka tiho šepetal: »Ljubi ju, ker tudi ona dva mene tako zelo ljubita!...«

☞ Ostudni gnev, hudobni naklepi, strašna zavist, vse nizkotne strasti so izginile iz srca matere v teh sladkih poljubih. Zopet enkrat se je v človeškem srcu zgodil čudež vzbujenja in vstajenja, ki se je praznoval v cerkvi in se pokazal tudi v lepoti narave: Življenje je prepodilo smrt, ljubezen je premagala sovraštvo...

Aleluja!

Princ Aleksander srbski (1) z ministroma Pašič (2) in Vesnič (3) v Lyonu, pozdravljeni po zastopnikih francoske vlade.

in katerega sedaj ni bilo več med njima. Na vrtu sta natrgala cvetlic in v ganljivi otročji preprostosti sta hotela, da bi bil tudi umrlj deležen tega praznovanja, prinesla sta mu velikonočno darilce: pirhe, ki sta jih kupila pred cerkvijo.

zgodil čudež — vstajenje, vstajenje pravičnosti, usmiljenja, ljubezni, dolžnosti, vseh velikih čednosti v srcu gospe, ki bi njemu in njegovi sestri postala kmalu hudobna mačeha. Očarana je bila nad otroško ljubeznijo, ki sta jo siroti ohranili mrtvemu

liko, da se je je dotaknila s prsti, nato je strmela v stran. Toda gospod Maxwell ji je krepko stisnil roko in dejal:

»Debbie, midva morava postati prijatelja. Jaz ne morem tako lahko pozabiti, kaj ste mi storila, ko sem se nahajal v najhujši stiski.«

Iz neupogljivega ponosa deklica ni izpregovorila niti besedice. Misel, da mu je dolžna veliko zahvalo, jo je neprijetno razburila, in tega občutka ni mogla zatreti. Iztrgala je roko, odhitela v spalnico in se skrila.

Nato sta prišla oče in Pierry. Oče je je gospoda Maxwella pozdravil z vdanim spoštovanjem, ki je kazalo, kako velika razlika je med njima. Spomin na trde besede, ki mu jih je rekel na večer njihovega izгона, mu je zmerom budil bolesten kes.

»Jaz mislim,« je dejal pretirano; zdelo se mu je, da tako najbolje izrazi svoje misli; »jaz mislim, če bi mi večno živeli, Vam ne moremo biti dovolj hvaležni za velike dobrote, ki ste nam jih izkazali.«

»Ne govorite o tem,« je dejal gospod Maxwell. »Toda mati, ali nočete sneti ko-

tla in nama po tej dolgi vožnji skuhati čaše čaja? Pierry, stopi in odprezi ponija in reci, naj moja žena pride noter.«

Led je bil prebit. Prošnja za gostoljubnost je staro ženo kar dvignila in podvija se je dejala:

»Jej, gospod, čaja dobite, in če bi še milostiva gospa hoteli vstopiti —«

»Bo prišla. Prinesite tudi svojega kruha. Nihče ne zna speči takega kruha kakor Vi, svoji ženi sem že večkrat povedal. In tudi masla. Gladna sva kakor volka in čaka naju še dolga pot.«

Pierry je šel in pomagal gospe z voza kakor kakšen gospod. Ko je bil čaj pripravljen, sta gospod Maxwell in njegova gospa sedla in klepetala. Vpraševala sta vse mogoče o posestvu, o žetvi, o živini in hotela vedeti, kaj je še treba pri hiši. —

»Še treba?« je dejal stari Mc. Auliffe. »O, Bog, česa naj si pa še želimo? Moral bi biti kar cel svet. Včasih si pravimo, da je vse to sanja in da se je nekdo iz nas norčeval. Potem gremo vun in si ogledamo vse spet iznova — novo hišo, skednje, živino, jarke in plotove. Potem se spet vrnemo in

pokleknemo ter hvalimo Boga in ga prosimo, naj razlije svoj blagoslov na Vas in Vašo gospo za vse dni Vajinega življenja.«

Na tak način so dokazali dobri ljudje svoje brezmejno spoštovanje in hvaležnost napram svojima dobrotnikoma. Gospod Maxwell je spoznal, da je bil več kakor bogato poplačan za svoje podjetje. Čutil je tudi, da se je v prebridkih izkušnjah, ki jih je doživel pri teh dobrih ljudeh, dvignil duševno in нравno.

»To življenje,« si je dejal, »bi sicer težko več mogel nadaljevati, tudi bi ga ne hotel še enkrat začeti. Toda bilo je dar od Boga. Moje življenje se dviga.«

Edina senca, ki je padala na veselje obiska, je bila samoglava odklonitev Debbie, skleniti z gospodom Maxwellom prijateljstvo. On ji tega ni zameril. Čutil je do nje usmiljenje; kajti čutil je dobro, da tiči za odbijajočim obnašanjem in navidezno sovražnostjo nesrečna ljubezen.

(Dalje.)

☞ Darujte za „Rdeči križ“. ☞

armadami v nezavarovane meje vzhodne Pruske. In ali more kdo verjeti, da bi mi na zahodu zasedeno ozemlje, kjer se je prelivala kri našega ljudstva, mogli komu prepustiti brez popolne varnosti za bodočnost? Poskrbeli si bomo poroštvo, ki bo držalo, da Belgija ne bo francosko-angleški vazal, da se tam ne zgradi ne politična in ne vojaška trdnjava proti Nemčiji.

Iz teh besed lahko sklepamo, da Nemčija misli na vzhodu na samostojno državo med seboj in med Rusijo; na zahodu pa si hoče zagotoviti kakorkoli že, da Belgija ne bo mogla biti torišče spletk francoskih in angl. proti Nemčiji.

Glede Francoske je govoril kancler zelo miroljubno; na Francoskem ne išče Nemčija nobenega ozemlja, zadovolji se s tem, da Francozom omeji vpliv na Belgijo. Glede kolonij je dejal kancler, da o njih usodi odločijo evropska bojišča.

Da se dobe pogoji za sklepanje miru v tem označenem smislu, pa je treba še odločilnih zmag na raznih bojiščih, ker Angleži so pripravljeni še na dolgo vojskovanje in jim bo glavna skrb, da se Francozi in Rusi predčasno ne naveličajo vojske. Tako zveni glavna misel iz govora angleškega ministra Asquita. Angleži imajo neizčrpne sile v svojem denarju in v svojih kolonijah. Nedotaknjena je še silna angleška vojna moč na morju. Gotovo pa je, da Angleška ne bo nikoli priznala, da je poražena, ako ne bo na morju prav občutno poražena. Dokler Angleška neomejeno gospodari na svetovnem morju,

prav uspešno spletkarijo. Napetost med Ameriko in Nemčijo je poglavitno delo Angleške. Sedaj čujemo, da hoče vpreči v svoj voz tudi Abesinijo v Afriki za svoje postojanke v Egiptu. Na Grškem so Angleži že itak zasedli vse vojno-vazne otoke in pristanišča, sedaj hočejo izsiliti od Grške, da jim odstopi tudi železnico do Larise. Ako se to Angležem posreči, tedaj so oni gospodarji Grške, ki vedno pravi, da je nevtralna in da si bo znala vedno braniti svojo neodvisnost.

mene. — Avstrijske armade so v defenzivi v Besarabiji in na laškem bojišču, in zmagovalno odbijajo vse napade mnogo močnejših sovražnikov. Kakor lani, tako bo najbrže tudi letos majnik oni mesec, ko imamo pričakovati odločilnih dogodkov na raznih bojiščih.

14. aprila. Ob spodnji Stripi pri Bučaču, pri Jaslovjecu so bili med Rusi in našimi hudi boji, ugodni za našo armado.

Iz Orienta: Grobovi Kalifov v Kajiri.

Glede vojnih dogodkov samih se v zadnjem tednu ni nič bistvenega izpremenilo. Rusi, ki napadajo, so povsod odbiti; tudi v Armeniji ne morejo več na-

— Na severu je armada Hindenburgova pri Garbunovki pri Dvinsku, pri Naroškem jezeru in pri Cirinu odbila vse sovražne napade. — Pri Vardarju na grškem bojišču so se bili resnejši topniški boji. Tudi letalci na obeh straneh so poskušali svojo srečo.

15. aprila. Na Mrzlem vrhu so naše čete odbile ponovljene napade na osvojeno ozemlje. — Na Tirolskem hudi boji pri vrhu Col di Lana, Lavarone in Folgaria. — Nad Črnovice je priletelo sedem sovražnih letal, od katerih je bilo eno sestreljeno, druga so se umaknila.

18. aprila. Pri Verdunu so nemške čete z naskokom vzele postojanke med Audromontom in Thiaumontom. Ujele so 42 častnikov in 1700 vojakov. — Od 21. februarja je bilo ujetih pri Verdunu 711 častnikov in 38.155 mož.

19. aprila. Rusi so vzeli Trapecunt, poleg Erzeruma največja mesto v Armeniji. — Laške čete so zasedle vrh Col di Lana na Tirolskem.

19. aprila. Predsednik Združenih ameriških držav pripravlja novo pismo Nemčiji, kjer so našteje vse pravne kršitve, ki so jih podmorski čolni zakrivali lansko leto. Vendar pa to ni zadnja beseda in se ni bati vojske med Nemčijo in Ameriko.

20. aprila. Angleška je uvedla bolj strogo blokado za prevozne ladje. S tem bodo zadete posebno severne nevtralne države, k temu bo zlasti premoga zmanjkalo, ako se blokade ne oblaži. Anglija pravi, da je udarec namenjen Nemčiji; čutili ga bodo pa nevtralci, ki radi tega ugovarjajo pri ententi. —

»Noetova barka in golob z oljkino vejico . . .«

ne more nihče govoriti o njenem porazu. Na razpolago so ji kot gospodarici na morju bojne in trgovske ladje, ki z njimi dovažajo na bojišča strelivo, orožje, premog, vojake. Zato pa moramo pričakovati tudi bitk na morju, ker sicer Angležem ni mogoče do živega.

Angleži pa tudi sicer kot diplomati

prej, ker se je Turkom posrečilo, da so še o pravem času na ladjah po Črnem morju spravili iz Galipoli mnogo vojaštva v okolico Trapecunta, ki se sedaj ustavlja zmagonosnemu pohodu Rusije v Armenijo. — Pri Verdunu se boji še niso odločili in bo treba še hudih naporov, preden Nemci na tem bojišču izvedejo svoje na-

RAZNO

Moka, meso in krompir v vojski.

Prav do dne natančno so naši sovražniki izračunali, kdaj da pri nas ne bo več nič jesti in kdaj bomo torej morali se sovražnikom vdati. Da pa gospodarska znanost — agrikulturna kemija, zeliščna in živalska fiziologija — ve proučiti in poskrbeti, kako se živež, ki je na razpolago, boljše izrabi, na to naši ljubeznivi nasprotniki niso mislili.

Mi in naši zavezniki pa smo v tej znanosti dobili svojega petega tovariša, ki nam je, kakor bo razvidno iz nastopnih vrstic, v veliko pomoč.

Veliki admiral pl. Tirpitz,
vtemeljitelj nemške pomorske vojne sile.
(Stopil v pokoj.)

Najpotrebnejši živili za nas sta moka in meso. Polagoma nam bo zmanjkalo mesa, ako ne bomo imeli raznih tropin, ruskega ječmena in ameriške koruze, ki ž njimi pitamo našo goved in naše prešiče. Kruha bo primanjkovalo, ako v državo ne dobimo pšenice in rži, ker je sami premalo pridelamo. Tako so mislili naši sovražniki; preračunali so, da v treh letih vsaj gotovo obojega zmanjka in zato so napovedovali, da bo vojska trajala tri leta, potem da se sklene mir, ker bosta Avstrija in Nemčija izstradani brez mesa in moka in se bosta morali vdati.

Naš peti zaveznik, znanost, pa je našim sovražnikom tudi te račune prekrizal kakor mnogo drugih.

Med vojsko se je zaloga mesa res zmanjšala in je mesu cena zelo poskočila. Malo blaga in draginja sta si vedno tovariša. Znanost pa, naš novi zaveznik, nas je poučil, da ljudje posebno po mestih v Avstriji jedo veliko preveč mesa. Namesto mesa je veliko drugih živil, ki so enako hranilna pa mnogo bolj poceni.

Preveč mesa?

Dunaj stoji gleda porabe mesa na tretjem mestu. Največ mesa pojedjo v Londonu, in sicer 274 gramov za človeka na dan, nato pridejo Monakovci z 230 grami in potem Dunajčani z 220 grami; nasproti ga pa Parižan rabi na dan 160 gramov in Berlinec 133 gramov.

Seveda iz tega ne smemo sklepati, da bi Avstrijci sploh pojedli več mesa nego Nemci. Ker je na Nemškem neprimerno več industrije, tovarn, porabijo na

Nemškem sploh na leto 52,5 kilogramov mesa za človeka, v Avstriji pa 30 kilogramov na leto. Ako pa pomislimo, da je v Avstriji v pretežni večini kmetijski stan, ki razmeroma porabi malo mesa, lahko sklepamo, da je uživanje mesa po mestih in drugih industrijskih krajih zelo obilno. Primera z Dunajem nam to prav jasno pokaže. V 50 letih se je poraba mesa kar podvojila, dasi se je meso vedno dražilo in tudi število živine ni raslo v tem razmerju. Vendar fiziološko ni prav nobene vzroka, da bi sedaj vnuk moral jesti še enkrat toliko mesa, kakor ga je pojedel njegov ded pred petdesetimi leti pri istem delu.

Statistika nam kaže, da se je po mestih v marsikateri delavski družini izdala samo za meso tretjina vseh delavčevih letnih dohodkov; kaj čemo govoriti šele o tem, koliko so plačevale za meso premožnejše družine!

Razen bolj potratnega življenja pa je še drugih vzrokov več za vedno večjo porabo mesa. V starejših časih je samo gospoda jedla meso; delavni ljudje so se zadovoljevali s kruhom in krompirjem.

Opravičena je bila njih želja, da bi si tudi kdaj privoščili mesa. Tako je bilo vedno na svetu že od časov Apuleja, ki je spisal povest o zlatem oslu, kjer si ubogi čevljar želi, da bi vsaj v sanjah sedel pri mizi bogatega soseda.

To misel ljudstva, da je pri gospodi vse najboljše, je porabil tudi francoski državljani Parmentier. V njegovem času v 18. veku niso ljudje hoteli ničesar slišati o krompirju. Nihče jih ni mogel prepovoriti, da bi sadili in uživali krompir. To pa je Parmentier dosegel z zvijačo. Nasadil je krompirja lepo njivo, postavil je okoli njive čuvaje in strogo prepovedal ljudem, dotakniti se krompirja na njivi, kajti — tako se je prepoved glasila — ta krompir je samo za kralja in za njegove imenitne može, ne pa za navadne ljudi. To pa je vzbudilo zanimanje pri ljudeh. Ponoči, če so zaspali čuvaji, so prišli sosede in kradli z njive krompir, in ker so bili mnenja, da je krompir gosposka jed, zato so ga z veseljem použili in pozneje tudi sami sadili.

Mesa so dandanes preveč uživali ne le gosposki, ampak tudi navadni ljudje, prepričani, da je to tečna in razmeroma ne predraga hrana. Mnogo so v to pripomogle tudi gospodinje, ki so se rade pokrepčale z dobro juho, pa tudi zaradi tega, ker je bilo s kosilom najmanj dela, ako so pristavile k ognju v loncu kos mesa.

Ta navada, jesti mnogo mesa, se je gojila posebno po gostilnah, kjer je bilo dobiti veliko mesa in malo prikuhe. Najbolj nespametna navada za uživanje mesa pa je bila malica dopoldne v gostilni: golaše, jetra itd. Pri teh malicah se je porabljalo zelo veliko mesa in čisto po nepotrebem. Mnogim je bila navada, dopoldne meso jesti in na to seveda piti, prilika za neredno življenje, ki jim je izkopal mnogim prežgodnji grob.

Tako je prišlo, da je 30 milijonov Avstrijcev pojedlo na leto devet milijonov metrskih stotov mesa; od tega je bilo mesa iz tujine morda ena desetina. Mi v Avstriji bi torej imeli sedaj na razpolago blizu osem milijonov metrskih stotov, ako bi bili ostali Galicija in Bukovina od vojske nedotaknjeni. Tako pa imamo tudi vsled pomanjkanje močnih krmil za uporabo komaj šest milijonov metrskih stotov.

(Konec prih.)

Razširjajte naš list.

Kupujte in pišite le razglednice iz zbirke 'Vojska v slikah'. Izšla je že 7. skupina.

Obliž Elsa

Kdor svojih kurjih oces ne odstrani, ma je vsaka pot muka ter slabi z bolečino tudi celo telo.

Bolečin prosta odstranitev kurjih oces

je za vsakogar, ki jih ima, prava blagodat. Nikoli ne moremo dovolj svariti pred izrezavanjem kurjih oces. Lahko vrežemo pregloboko, ne da bi to opazili, noga je vedno izpostavljena prahu in nesnagi, to pride v rano in nešteto slučajev krvnega zastrupljenja s smrtnim izidom se je na ta način že zgodilo. Kurja očesa se dajo brez noža lahko, zanesljivo in hitro odstraniti s Fellerjevimi turistovskim obližem z znamko »Elsa«. Obliž za kurja očesa, cena 1 krono, v skatlah 2 kroni, ali Fellerjeva turistovska tinktura z znamko »Elsa« (tekoča tinktura za kurja očesa, cena 2 kroni). Tisoči turistov, orožnikov, pismonoš, vojakov, kmetov in dam, ki nosijo ozke čevlje, kakor tudi vsi, ki so ga rabili, ga priporočajo kot sredstvo, ki najhitreje in zanesljivo odstrani kurja očesa. Dočim odstrani večina drugih sredstev zoper kurja očesa, kakor tudi izrezavanje, piljenje itd., samo gornji del kurjih oces, korenino pa pušče, tako da kurja očesa hitro zopet zrastejo, odstranijo prej imenovani izdelki kurja očesa popolnoma s korenino vred. Oba izdelka kakor tudi prašek proti potenju telesa in nog (cena 1 krono) — se naroči pri E. V. Fellerju, lekarnar, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvatska).

ALOJZIJ TRINK

STAVBNO IN POHIŠTVENO MIZARSTVO
LJUBLJANA, LINHARTOVA UL. 8

SE PRIPOROČA CENJEN. OBČINSTVU V LJUBLJANI
IN NA DEŽELI ZA IZVRŠITEV VSAKOVRSNIH DEL

IZDELOVANJE
ŽNIDERSIČEVIH PANJEV

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani

registrirana zadruga z omejeno zavezo

Dunajska cesta (uradni prost. I. nadstr.)

priporoča svojo

- zalogo vsakovrstnega kolonijalnega in specijalnega blaga;
- zalogo najboljših mlekarških izdelkov: sira, masla, kondenziranega mleka;
- zalogo zajamčeno pristnega vina iz Kranjske, Štajerske, Ogrske, Hrvatske, Istre in Dalmacije, najboljših domačih slivovke, tropinovec, konjaka in ruma. (Kleti v Spodnji Šiški št. 152);
- zalogo vsakovrstnih kmetijskih strojev. Strojnik vedno na razpolago;
- zalogo raznih močnih krmil, gnojil in modre galice.

Kako je ladja »Möwe« vozila in lovila?

(K sliki.)

Grof Dohna, komandant »Möwe«, je časnikarjem takole pripovedoval o svojem potovanju po morju:

Začetkom januarja je plula »Möwe« po Atlantskem morju. Ladja je bila še v dobrem stanju, moštvo zdravo, zato smo sklenili, da še ne zavijemo domov. Proti poldnevu prvi dan naših novih poizkusov zagledali smo gost dim pred seboj. Ker sem preračunal, da je nam mogoče dohiteti ladjo, ki se je iz nje kadilo, smo šli za njo in jo kmalu dohiteli, a bili sta dve in mi smo prišli v sredo. Razvili smo bojno zastavo in zaklicali: »Takoj ustavite!« V dokaz, da je povelje resno, poslali smo obema tik pred nos v vodo pozdrav iz kanoenov. Opazovali smo veliko zmedo in iznenađenje na obeh ladjah, ko so opazili, da smo oboroženi s topovi. Vse je kričalo in se gnetlo po ladji semintje. Kakor jata splašenih golobov so se razpršili s krova, a se takoj zopet pokazali s kovčegi, vrečami in škatljami. S prve ladje sem ukazal posadki, da pridejo na mojo ladjo kot vojni ujetniki. Druga ladja, na kateri so opazili, da imamo posla s prvo, jo je hotela odkuriti. Bežala je, a strel, ki smo ga poslali za njo, jo je spametoval, da je rada počakala. Bila sta to dva angleška parobroda z bogatim plenom, lep začetek za prvi dan. Drugi dan smo potopili tri ladje, ki so si prihitele na pomoč, a so bile vse tri potopljene. Pomorščake smo sprejeli na svoj krov.

Tako je šlo več dni in vsak dan več ladij. Bili smo blizu Madeire, kjer smo zagledali ladjo »Appam«. Premišljevali smo, ali bi kazalo napasti tudi to ladjo. Opazili smo namreč, da je bila oskrbljena z brezžičnim brzojavom. Za nas je bila nevarnost velika, da nas brzojavno izda. Poleg tega smo videli, da je veliko potnikov na krovu. Odločili smo se. Razobesili smo vojno zastavo in dali ukaz: »Takoj ustavite!« ter ukaz utemeljili s topovskim strelom, ker kapitan ni takoj kazal veselja, ustaviti ladjo. Ko smo se približali ladji, opazil sem, da angleški pomorščaki postavljajo kanon in ga vpravnavajo v smeri proti nam. Začeli smo streljati in pregnali smo mornarje od topa. Zmeda na ladji je bila grozna, tem večja, ker je bilo na krovu tudi veliko žensk. Tekali so kakor brez glave po krovu, drugi so zbirali svojo prtljago, tretji so si opasovali svoje plavalne pasove. Šele po dolgem času se nam je posrečilo, da smo jih z znamenji pomirili. Sporočili smo potnikom, da bomo čuvali njih življenje in njih imetje.

Posebno vesel prizor je bil, ko smo rešili nemške vojne ujetnike. Reveži kar niso mogli verjeti, ko smo nenadoma odpirali njih kabine, kjer so bili zaprti in jih vodili na krov. Brez besed, ginjeni so stali na krovu, nevedoč, ali sanjajo ali je resnica. Šele, ko smo zapeli cesarsko pesem, so se vzdramili iz ometenosti in z nami radostno zapeli.

Na krovu »Appama« so bili štirje angleški častniki in trideset matrozov, ki smo jih prevzeli kot vojne ujetnike na svoj krov. Na ladji smo v blagajni našli cele zavitke zlata. Bilo je zlato iz Kaplanda in od zlate obali. To zlato smo srečno prinesli seboj v domovino.

Nekaj dni pozneje smo se srečali z ladjo »Clan Mactavish«. Bila je to lepa nova ladja, opremljena tudi z brezžičnim brzojavom. Ko smo se ji približali, zakličem: »What ship? Katera ladja?« Od tam pride vprašanje: »Kdo sti vi?« Hitro obrnemo ladjo ter se postavimo pred sovražnika, da nam ne uide. Tedaj začno

ladjo ustavljeni. »Tukaj nemška križarica! — Takoj ustavite!« Ob močnem ropotu vijakov sem spoznal, da jo hočejo odkuriti, dašj so nam sporočili: »Že ustavljamo!« Obenem smo tudi opazili, da imajo Angleži posla pri brezžičnem brzojavu. Zato smo kot v opomin ustrelili pred ladjo v vodo. Ker ni odgovora, ustrelimo na most. Strel je zadel. Pa tudi iz sovražne ladje so začeli streljati na nas. Mi smo pričeli s streli s celim parom in sovražni topovi so obmolknili. Med sovražno posadko je bilo več mrtvih in ranjenih. Prevzeli smo na svoj krov 200 Angležev in 100 Indijcev; skupaj nas je bilo na krovu že nad 500 ljudi. Zadnji čas je torej bil, da smo ujetnike oddali. Prevozili smo jih s čolni na ladjo »Appam« in častnik Berg je dobil ukaz, da naj ladjo zapelje v New-Port News, kar je vzorno izvršil.

Mesec dni pozneje smo bili zopet na istem mestu in smo vršili iste posle. Neki večer nam pride nasproti parobrod. Bilo je že toliko tema, da nismo mogli razločiti, čigave države parobrod da je. Kapitan nam je na naše vprašanje povedal ime, ki ga nismo našli v nobenem zapisniku ladij. Na ponovno vprašanje

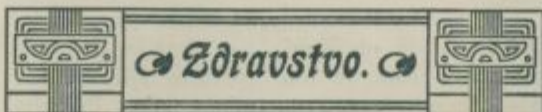

Korvetni kapitan grof Dona-Schlodien

komandant ladje »Möwe«, ki se je tako čudovito prerila skozi sovražne ladje in z bogatim plenom vrnila v domačo luko.

nam je pripovedoval, da je bil tako zmeden, da ni vedel, katero ime je prvič imenoval. Seveda na imenu ni bilo nič, ker ladja se je tudi brez znanega imena potopila. Posebno težko nam je bilo, ker smo pri eni ladji razstrelili ravno del, kjer se je nahajalo tisoč butelj najboljše pijače, ki so plavale po morju, tembolj, ker smo jih sami že malo imeli.

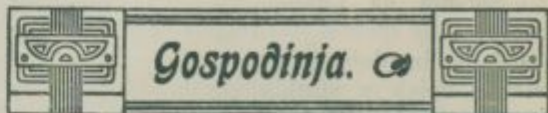
Kako smo prišli domov, to ostane za sedaj še naša tajnost. Vendar smo s svojo vrnitvijo dokazali, da angleška blokada ni tako strašna, kakor sami to zatrjujejo. — Zadnji del pota smo prebrodili pod varstvom nemškega brodivoja. Nepozabljen nam ostane trenutek, ko nas je ladja za ladjo pozdravljala z nepopisnim navdušenjem, ki je potem, ko smo prišli v domačo luko, odmevalo od kraja do kraja po vsej domovini.

Mast in mraz. Razširjeno je mnenje, da je treba uživati v mrazu več masti, posebno če se dela zunaj na mrzlem zraku. Poudarja se pri tem, koliko maščobe so v stanju prebaviti

prebivalci mrzlih krajev, in kaže se na Eskime, ki pijejo ribje olje kar na litre. Tako vsaj se domneva pri nas. Tako naziranje je popolnoma napačno. Res je, da potrebuje človeško telo pozimi nekaj več hrane, ni pa ravno, da bi to morala biti maščoba, oziroma meso, zelenjava in druge jedi store isto. Rusi žive ob čaju, kruhu in zelnih in pesini juhi, kaši, v najhujšem mrazu. Eskimo bi se gotovo ne branil zelenjadnih in sočivnih jedi, ko bi mu jih mogla dajati njegova zmrzla zemlja, on je ribe in ribje olje, ker pač nima drugega; znano je tudi, da umirajo otroci vsled pomanjkanja druge hrane in da so med Eskimi grintne bolezni jako pogoste. Mraz torej ne zahteva naravnost maščob in mesa, vztrajamo tudi ob zelju in krompirju. Mast nadomešča lahko sladkor, pozimi čuti človek bolj potrebo sladkorja in medu. 400 gramov sladkorja ima v sebi toliko hraniva kakor 2½ kg krompirja. Iz sladkorja se naredi lahko tudi med, ki poveča redilnost kruha, ob medu je treba torej manj kruha. Naše telo potrebuje železa, žvepla, fosforja in drugih mineraličnih snovi, katere dobimo v rastlinski hrani, brez teh snovi nima naša kri prave sestave, naši živci ne morejo delovati redno. Posebno pri otrocih je potreba po rastlinskih snoveh velika, ker sicer ne morejo delati kosti. Skorbut, bramorji, bledica so nasledki pomanjkanja zelenjave v otrokovi prehrani, udnica, skrnina, jetrne bolezni so nasledki tega pomanjkanja pri starejših. Narodom, ki žive ob sami rastlinski hrani, je neznano večina bolezni, ki pokončuje mesojedce. Nekaj let sem so zatrnili dosti njiv in so jih preuredili v pašnike, da bi bilo več živine, ker je rastla pri ljudeh iz navade in vsled priporočanja želja in potreba po mesni hrani in masti. Zdaj so se zopet izorale zatrnjene njive ter posejale in posadile. Pomanjkanje mesa in masti bo navadilo ljudi zopet na hrano, ki je človeku bolj primerna nego mesna, pri kateri ostane človek delaven, blag in miren.

Zapeka. Speci jabolka na olju, užij gorka in izpij nato čašo tople črne in jako sladke kave. — Naberl pomladi cvetja belega trnja, zavri žlico medu na četrt litra kropa, opari pest cvetja in pusti stati deset minut, potem precedi in izpij. Kdor je bolj zakrknjene narave, naj si namaže trebuh z gabezevim mazilom in ga tere potem rahloma s kosom flanele, ki jo je segrel pri ognju. To vsak dan, pa si bo opomogel. Zaprti ljudje naj pijejo dopoldne in popoldne čašo mlačne vode. Uživanje vsakovrstnih močnih čistil je škodljivo, ako je potreba, pripravi si raje klistir iz mlačnega mleka in vode, vsakega pol in dve žlici lanenega olja. Prav priprosto sredstvo je bilo včasih v navadi, ki pa pomaga hitro: Vtakne se v črevo zlizek navadnega mila. Kozje mleko z medom je neškodljivo čistilo. Pomladi naj uživa zaprtnjak kuhano mlado ščavje regrata, grenkuljice, kumine, kislice in kreše.

Polenovkin puding. ¼ kilograma kuhane ribe razkosaj z vilicami na drobno; mesu primešaj žličko sesekljane čebule, stepi v par žlicah vode 4 žlice koruzne moke, zmešaj, potem 2 žlici drobtin, jajce, žličko kvasnega praška, za sled masti, muškata in majorana. Testo je treba dobro premešati, da je gladko; deni ga v namazano modlo in kuhaj pol ure na sopari in stresl na krožnik. K temu se podaja kaka pereča omaka. Prav dobra je začinjena gorčična omaka, ki se naredi: Razreži srednjo čebulo, 2 lovorjeva lista in strok česna, nalij na to ¼ litra hudega kisa in prevri. Ko se je ohladilo, precedi in vmešaj v jesih 60 gra-

mov gorčične moke in 30 gramov sladkorja. Kadar je gladko, spravi v steklenico; se rabi lahko pri vsaki jedi. Za omako prevri 2 žlici te gorčice v 1/2 litru ribje juhe, primešaj malo moke in masla in prevri.

Napolnjene češplje. 250 gramov stolčenih orehov, 250 gramov stolčenih lešnikov in 250 gramov sladkorja, par kapelj citronove esence, prašek vanilije in beljak vdela, da se bo sprijelo, in pusti 24 ur tako. Prereži velike bosanske slive na eni strani, natlači jih s pripravljeno maso in stisni vkup, namoči v raztopino gumitraganta in sladkorja na vodi ali nanesi raztopino s čopičem in posuši slive v topli sobi.

Mali nasveti. Namesto namočenega belega kruha, ki je potreben pri mesnih cmokih in zrezkih, se dene lahko zriban kuhan ali surov krompir, jed bo še bolj rahla. — Ako hočeš, da se skisa mleko hitro, deni vanj žlico sedenega mleka. — Zdaj kuhaj krompir, ki ima tenko lupino, ker kali ta hitreje, kakor oni z debelo lupino. — Kilogram kruha izgubi v par dneh osminko na teži. Kruh, posebno pekovski, jej vedno šele dan po peki. — Posušen kruh se porabi v sili tudi za v kavo in v juho, iz njega se naredi tečne jedi, cmoki, nakipi, torte, jedi, ki nasitijo in rede in ne stanejo dosti. Kaže se, da pride kmalu koruza; gospodinje, odtrgajte in posušite kosčke kruha za potrebo! — Pri desetih kilogramih slanine se dobi, ako se je dobro topila, sedem do osem in pol kilogramov masti. Pri sedanjih draginji slanine pride kupljena mast cenejša, ali doma natopljena mast je boljša in več veselja imaš z njo. — Trde, zimske hruške

speci; kadar se vležejo, so izvrstna jed. — Shrambe ali vreče z orehi prekadi z žveplom. — Kadar meteš, porabi zmetko za jed ali za kruh, ki biva jako rahel in okusen, če je zamesen z zmetko.

Oleander rumeni. Zrak je presuh zanj. Najbolje mu je v nezakurjenem, ne premrzlem prostoru. Prah iz listov izbriši večkrat z mokro gobo ali naprši liste z drobno kropilnico. Vsled prahu se zaredi rad mrčes.

Spomin na Lukula. Naš čas prisiljene zmernosti se spominja rad največjega rimskega gostitelja in dobrojeda, čestokrat se nasmehe vojak v visokih gorah ob kruhu in siru, da obeduje kakor Lukul. Vsote, katere je strošil Lukul za pojedine gostije, so naravnost pravljicne; zadostovale bi zdaj za kosilo cele armade. Ko je bil prišel Lukul kot zmagoslavni vojskovodja iz Vzhoda domov v Rim, je povabil celo glavno mesto v goste. Tedaj je iztočil grškega vina, katerega je bil pripeljal iz Azije, 100.000 kadi. Takrat je prikoral slavnostno v Rim. Sto mul je nosilo na hrbtu približno za tri milijone drahem. Močni konji so vlekli 110 ladij, ki so imele kljun in oprsje obito z železom. Vozili so tudi zlate posteljnake in posode.

Razkošje, ki ga je bil videl Lukul v Aziji, je vpeljal v svoji hiši. Razvijal ga ni samo v bogatih pojedinah, ampak tudi pri zidanju

krasnih stavb. V Tusculu pri Rimu si je sezidal stolpe za razgled in malo palačo, ki je imela dvorane brez sten. Pompej je prišel, da pogleda in je rekel: »Kako nezavetno pozimi!« — Lukul se je smejal: »Kaj meniš, da nimam toliko razuma, kolikor ga imajo ptice selivke?« — V svoji palači v Rimu je imel več obednic. Bila je Herkulejeva, Merkurjeva, Martova in Apolova. Po imenu dvorane je vedel tudi kuhar, ali naj bo obed prve ali druge vrste. V Rimu so vedeli, da je Lukul vedno pripravljen na pogostitev celih družb. Vendar sta hotela poskusiti nekoč Pompej in Cicero, da bi ga spravila v zadrego. Dabila sta ga na forumu in sta mu rekla: »Midva prideva danes k tebi v goste ali pod pogojem, da ne smeš pripravljati zaradi naju ničesar posebnega.« — Ves čas sta bila Cicero in Pompej pri Lukulu, da ne bi mogel sporočiti kaj kuharju. Sporočil mu tudi ni drugega nego: »Danes obedujemo v Apolovi dvorani!« — in imenitna gosta sta bila postrežena s kosilom, ki je stalo 50.000 sesteric. — Za te pojedine je imel Lukul tudi lastne ribnike in ptičarne.

Novodobni Diogen v sodu.

Morska riba mora plavati v morski vodi. Lukul je prekopal celo goro v Napoljskem zalivu in napeljal je morje v svoje ribnike. Ko je bil obolev Pompej, mu je naročil zdravnik letečo divjačino za hrano. Tisti čas pa ni bilo leteče divjačine drugje, kakor v ptičarnah Lukulijevih, kjer je bilo vseh vrst ptičev. Pompej pa je rekel ozlovoljen: »Pompej že prestane brez Lukulijeve blazne trošljivosti.« — Nekoč so rekli prijatelji Lukulu: »Žal nam je, da imamo take stroške.« — Lukul jim odgovori: »Res, da trošim radi vas ali jaz sam zaužijem tudi rad kaj dobrega.« — Kuharju, ki mu je pripravil, ker ni bilo gostov, bolj priprosto kosilo, je očital Lukul šaljivo: »Kaj ne veš, da obeduje danes Lukul pri Lukulu?«

Dobrojedež pa ni dočakal visoke starosti, zadnja leta njegovega življenja mu je bil tudi opešal razum. Pravijo, da je umrl vsled čarobne pijače, katero si je naročil sam. Po njegovi smrti je bila velika razprodaja rib iz njegovih ribnikov in drugega. — Lukul ni bil samo dobrojedež in gostitelj. Bil je tudi vojskovodja in podpornik umetnosti in sadjereje. Črešnja, ki nas razveseli vsako leto, je prišla po Lukulu v Evropo; pripeljal jo je iz Jutrovega v Italijo, od koder je bila prinešena v Francijo, od tam se je širila po deželah ob Donavi in ob Reni. Vse, kar je prihajalo grškega v Rim, je bilo sprejeto v Lukulijevi palači z neomejeno gostoljubnostjo. Pripeljal je v Rim pesnika Arhija in učenjaka Tyranija. Ustanovil je v Rimu prvo veliko knjižnico s čitalnicami, ki so bile vsakomur na razpolago, ta knjižnica je bila vzor poznejšim cesarskim knjižnicam.

Umrljivost ljudi. Največ ljudi umrje do 5. leta. Od 10.000 jih umre 2914. Število smrti pada do 15. leta. Do 10. leta jih podleže 190, do 15. leta 100. Od sedaj se smrtni slučaji vedno bolj množijo, vendar ne dosežejo več tiste množine, kot v prvi mladosti. Do 20. leta jih izgubimo zopet 140. V času od 20. do 50. leta jih podleže raznim boleznim 1521. Od sedaj pa mrjo ljudje še bolj pogosto; do 60. leta 980, do 70. leta 1550, do 80. leta 1750, do 90. leta 790, do 95. leta 58, do 99. leta 8, do 100. leta 1. Zelo redko je število onih, ki dosežejo visoko starost nad 100 let. Večina ljudi umre v prvih letih, deloma vsled nepazljivosti staršev, deloma pa podleže mlado življenje raznim boleznim, ki kaj hitro nežno telesce ugonobe. — Seveda pa ne veljajo ta števila v vojski, ko toliko ljudi v najlepših letih mora pustiti mlado življenje.

Bolečine v obrazu nastanejo večinoma vsled prehlajenja. Naj bi se jih torej odpravilo na isti način kakor revmatske bolečine in v udih ali na telesu. Samo da je odstranitev bolečin v obrazu vsled tega komplicirana, ker se dajo na obrazu krepke masaže kakor tudi topli ovitki težko izvršiti. Tembolj dobrodošel bo zato vsem, ki jih mučijo bolečine v obrazu, Fellerjev bolečine lajšajoči rastlinski esenčni fluid z zn. »Elsa-Fluid«. Ker pospešuje cirkulacijo krvi, zadostuje že navadno vtiranje ž njim, da minejo bolečine v obrazu. Tudi vsled njegovega prijetnega duha in živce pomirjajočega učinka ljudje radi rabijo »Elsa-Fluid«. Mnogi zdravniki in nad 100.000 zahvalnih pisem potrjuje blagodejni, bolečine lajšajoči učinek tega priljubljenega domačega sredstva. 12 steklenic stane franko samo 6 kron. Naroči se pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 331 (Hrvatska). Tudi Fellerjeve nalahno odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elsa-Pillen«, to dobro, tek vzbujajoče želodčno sredstvo, se lahko obenem naroči. Šest škatlic stane franko samo 4 K 40 h. Ta izvrstna domača sredstva lahko iz lastne izkušnje najtopleje priporočimo, istotako mentolni klinček proti migreni. (es)

Knjigoveznica

Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani

Kopitarjeva ulica št. 6 ☐☐☐☐☐☐

priporoča

originalne platnice

za

Ilustrirani Glasnik

V delo se sprejema že sedaj, a izvršilo se bo šele po končani vojni.

Ugodna prilika za živinorejce, kupce, prodajalce

Ako želite kupiti ali prodati: konje, debele vole, plemenske vole, bike, krave breje in teleti, teleta za klanje, breje svinje, plemenske prasce, pitane prašiče, plemenske koze, kozličke, ovce in belgijske zajce, se oglasite ustmeno ali pismeno (znamko za odgovor!) v pisarni Vnovčevalnice za živino, Ljubljana, Dunajska cesta 29, vsak delavnik od 8. do 12. uro popoldne in od 2. do 6. ure popoldne, kjer bodete zahtevano žival kupili, oziroma prodali. ♦♦♦♦

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani
Odgovorni urednik Josip Klovar.